

VYSVĚDČENÍ SPOLEČNOSTI ZA ROK 2011: NEJVĚTŠÍ PROPAD PODLE OBČANŮ ZAZNAMENALO ŠKOLSTVÍ

Rok 2011 přinesl z pohledu veřejnosti jen málo dobrých zpráv. Patří k nim chvála činnosti obecních úřadů, převažující spokojenost s prací prezidenta a stále lepší hodnocení bezpečnosti občanů. Výrazně kritičtější než v předchozích letech naproti tomu vnímali lidé situaci ve školství, dále se prohloubilo negativní hodnocení domácí politické scény a sílí obavy ze ztráty sociálních jistot i celkově z vývoje v budoucnosti.

Citované výsledky pocházejí z výzkumu STEM provedeného na reprezentativním souboru obyvatel České republiky starších 18 let, který se uskutečnil ve dnech 29. prosince 2011 až 9. ledna 2012. Respondenti byli vybíráni metodou kvótního výběru. Na otázky odpovídal rozsáhlý soubor 1258 respondentů.

Každoročně v lednu STEM žádá občany, aby vystavili společnosti vysvědčení za uplynulý rok. Jednotlivé oblasti života hodnotí stejně jako ve škole – na stupnici od jedničky do pětky, kde jednička je známkou nejlepší a pětka nejhorší.

Na rok 2011 se, stejně jako před rokem, podíváme dvojím pohledem. Průřezový pohled na vysvědčení nám ukáže aktuální žebříček problémů naší společnosti. Dlouhodobé srovnání současné situace s výsledky minulých let naznačí významné trendy vývoje.

1. Pořadí problémů naší společnosti

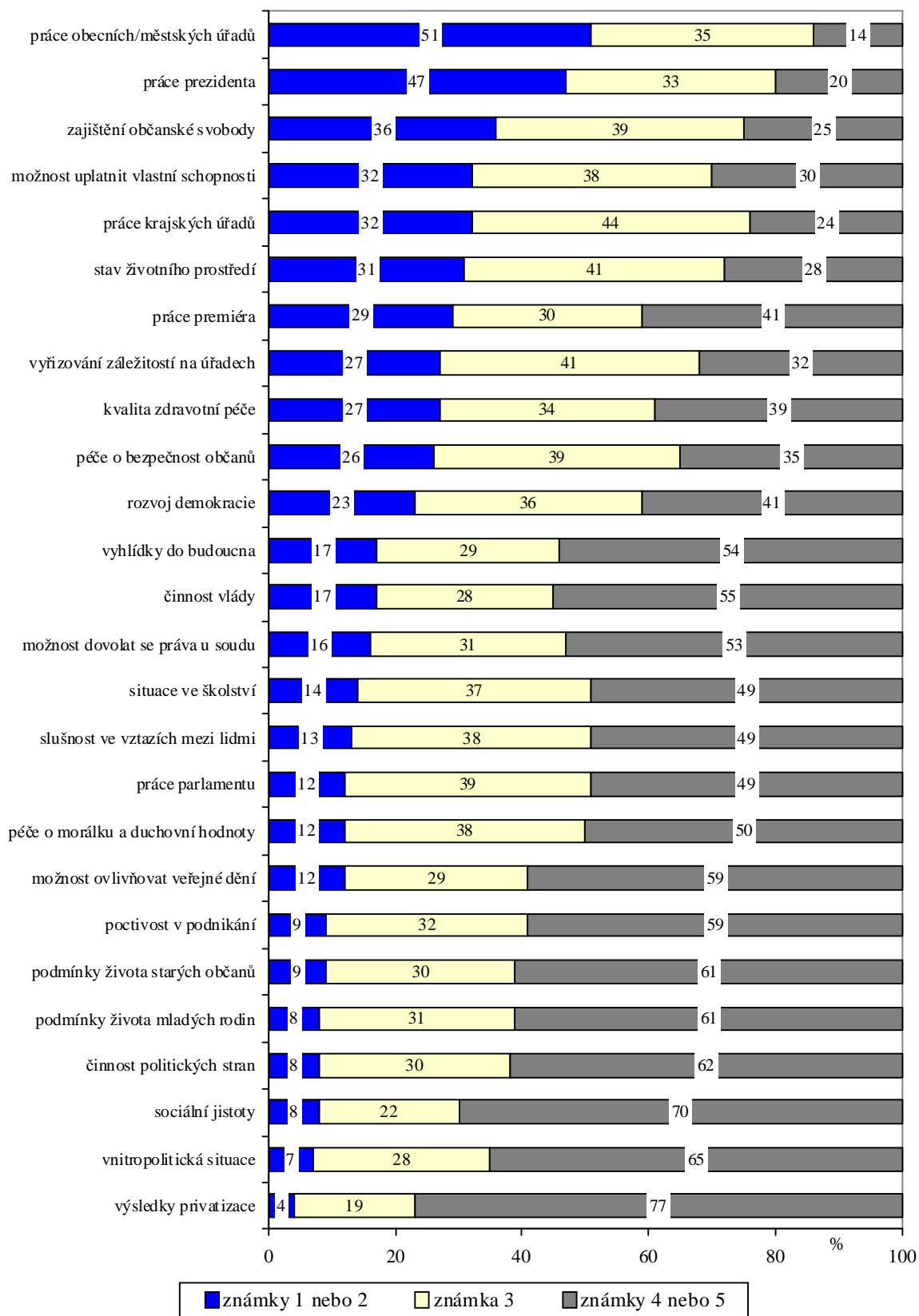
Na následující straně je přehledně celé vysvědčení. První příčky se již několik let příliš nemění. Občané velmi dobře hodnotí práci obecních a městských úřadů, vcelku pozitivně je hodnocena práce prezidenta. Relativně spokojeni jsou lidé s činností krajů, stavem životního prostředí, uplatněním občanských svobod i vlastních schopností.

Pole nespokojenosti je podstatně rozlehlejší. Na dolním konci žebříčku jsou trvale výsledky privatizace, k nim se však přiblížily tři skupiny oblastí. První spojuje ztráta jistot a ekonomicky únosného postavení (sociální jistoty, podmínky života starých lidí i mladých rodin), druhou nespokojenost s děním na domácí politické scéně (vnitropolitická situace, činnost politických stran, práce parlamentu). Třetí skupinu charakterizuje rozčarování nad stavem morálky, poctivostí, mezilidskými vztahy. Zatímco v prvních dvou se v loňském roce situace podle lidí zhoršovala, morálka a poctivost se neměnily.

Stále vyšší pozici v žebříčku hodnocení zaujímá péče o bezpečnost občanů, naopak sílí pocit, že lidé nemohou ovlivňovat veřejné dění a velmi skeptické jsou vyhlídky do budoucna. „Skokanem roku“ ve směru dolů je však situace ve školství, i když právě tato oblast může být ovlivněna tím, že právě v době sběru dat byla tato oblast silně medializována.

Hodnocení různých oblastí života společnosti za rok 2011

(hodnocení na stupnici 1-5, kde 1=výborná, 5=nedostatečná)

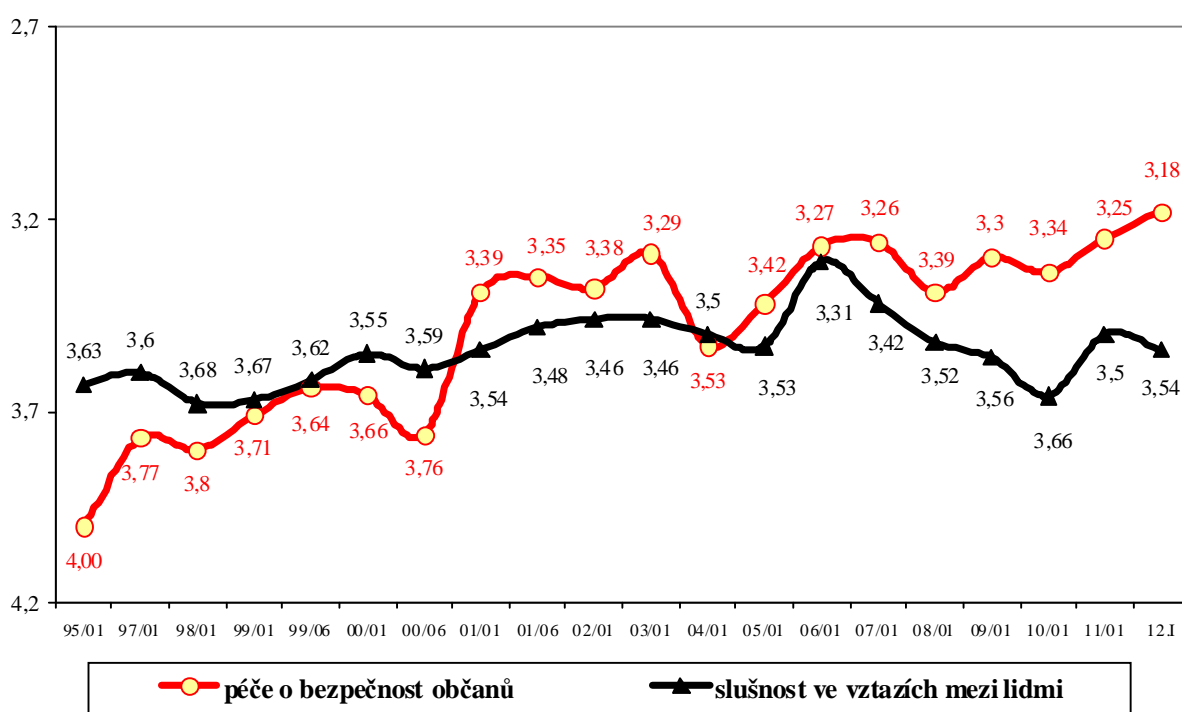
Pramen: STEM, Trendy 1/2012

2. Významné trendy vývoje

A. Zlepšení

Jak již bylo naznačeno v předchozí části, příznivých zpráv je v hodnocení společnosti za uplynulý rok málo. Setrvale pozitivní trend registrujeme jen u péče o bezpečnost občanů. V polovině 90. let to byl problém číslo 1, v současnosti je to oblast, která je hodnocena již zcela průměrně. Graf ukazuje kontrast s mezilidskými vztahy, jejichž stav je podle mínění veřejnosti stále špatný.

Hodnocení stavu společnosti: vztahy mezi lidmi a bezpečnost občanů
průměr známek 1 (výborná) - 5 (nedostatečná)

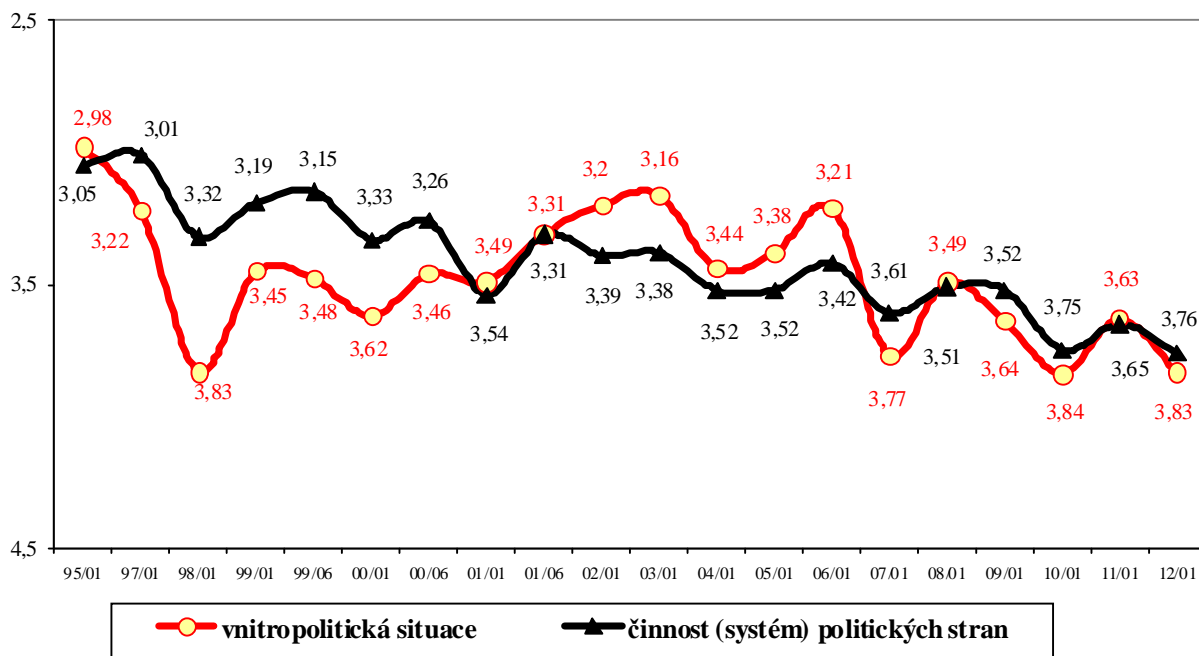
Pramen: STEM, Trendy 1995-2012

V porovnání s bilancí roku 2010 se mírně zlepšilo i hodnocení práce prezidenta. Z pohledu jeho současného funkčního období jde však jen o oscilaci, průměr známek se za poslední čtyři roky pohybuje těsně kolem 2,7.

B. Zhoršení

První oblastí, kde veřejnost vystavila horší vysvědčení než v roce 2010, je domácí politická scéna. Volební rok 2010 znamenal jisté mírné oživení nadějí, rok 2011 v očích lidí tyto naděje opět zatratil. Hodnocení vnitropolitické situace a činnosti politických stran za rok 2011 se blíží čtyřce.

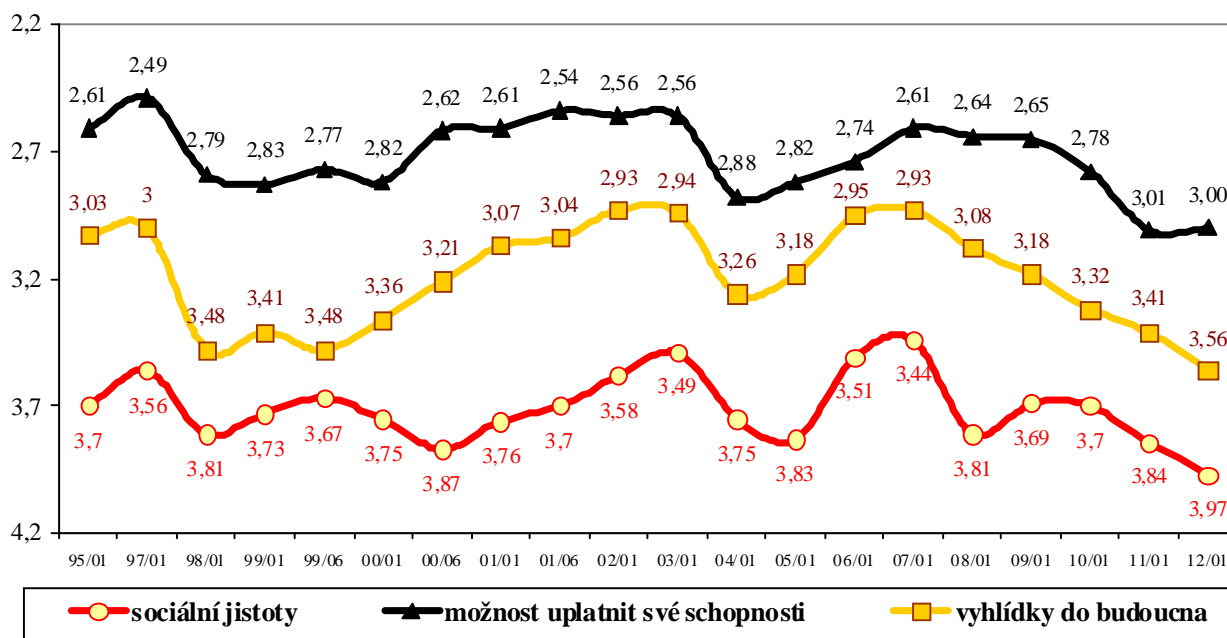
**Hodnocení stavu společnosti:
vnitropolitická situace, činnost politických stran**
průměr známek 1 (výborná) - 5 (nedostatečná)

Pramen: STEM, Trendy 1995-2012, do roku 2000 „systém politických stran“

Již pět let po sobě se zhoršují podle názoru lidí vyhlídky do budoucna. Je to nepochybně odraz ekonomických problémů, v nichž se nachází současná evropská ekonomika a podíl na těchto chmurných vyhlídkách má i krajně negativní hodnocení sociálních jistot.

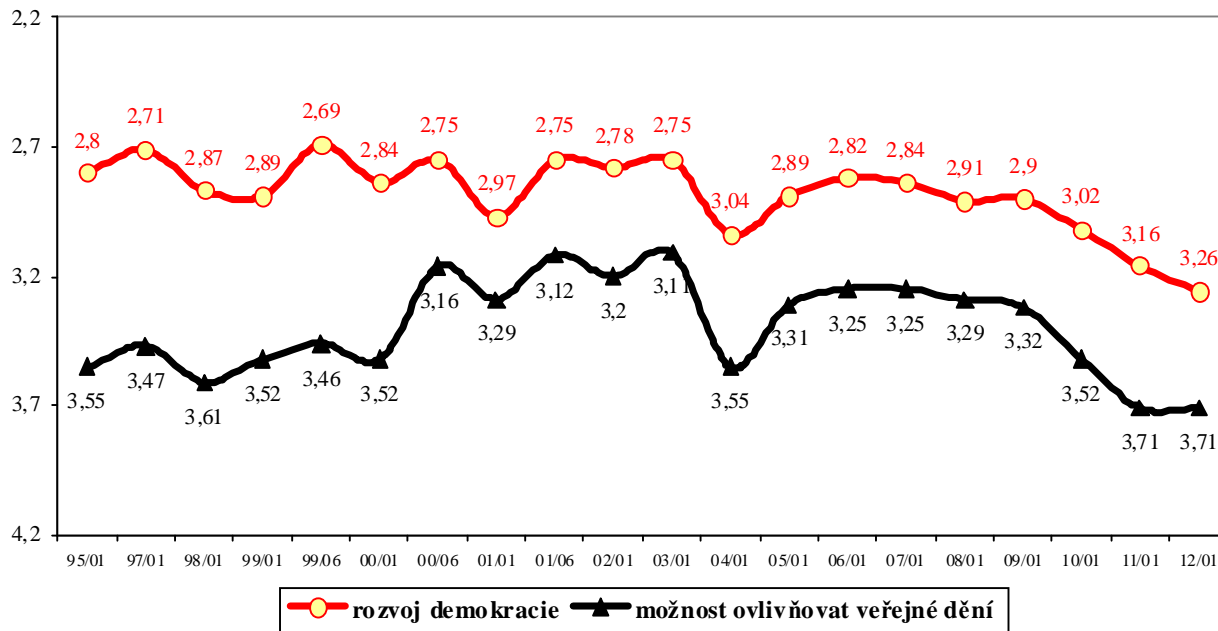
Hodnocení stavu společnosti: uplatnění, jistoty a perspektivy
průměr známek 1 (výborná) - 5 (nedostatečná)

Pramen: STEM, Trendy 1995-2012

Na nejhorší hodnoty od roku 1995 kleslo i hodnocení rozvoje demokracie u nás a na velmi nízké hladině stagnuje možnost ovlivnit veřejné dění.

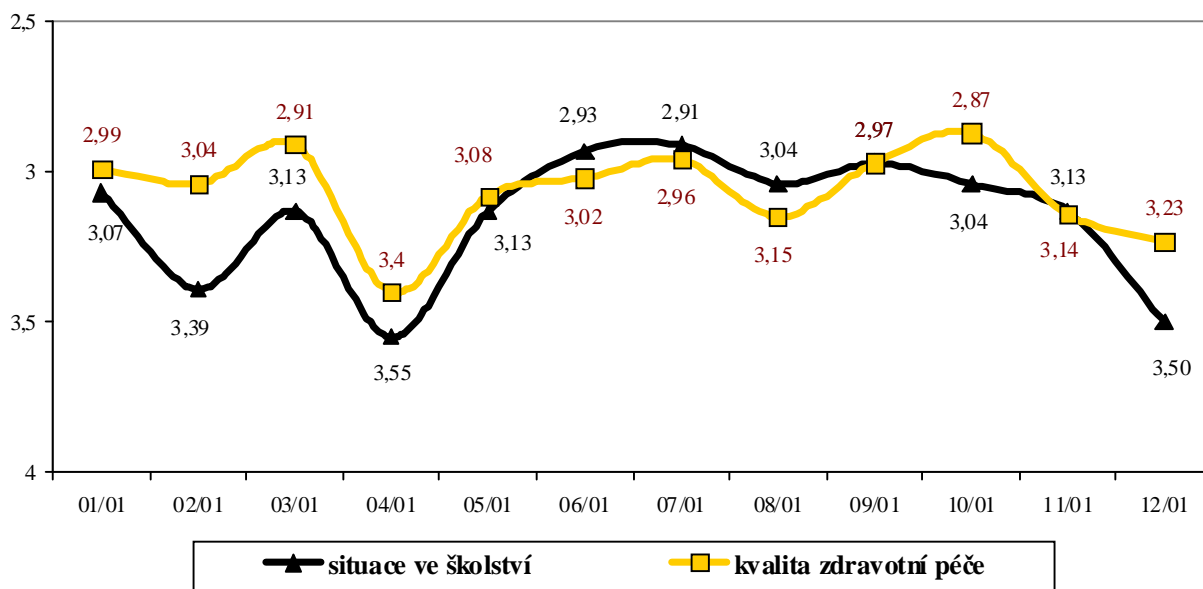
Hodnocení stavu společnosti: rozvoj demokracie, možnost ovlivnit veřejné dění - průměr známek 1 (výborná) - 5 (nedostatečná)

Pramen: STEM, Trendy 1995-2012

Nejhlubším propadem loňského roku je hodnocení situace ve školství. Příčiny můžeme hledat jak v některých aférách resortního ministerstva, tak zejména v zavádění kontroverzních změn v základním a středním školství (státní maturity, testování), tak i v obavách veřejnosti o osud základního či vysokého školství po reformách (financování, optimalizace apod.).

Hodnocení stavu společnosti: školství, zdravotní péče - průměr známek 1 (výborná) - 5 (nedostatečná)

Pramen: STEM, Trendy 2001-2012